

Toimintayksikön nimi

LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA

Laatijat	Nimi, nimike
	Nimi, nimike
	Nimi, nimike
	Nimi, nimike
Hyväksymisajankohta	laatimis- / päivityspäivämäärä
Hyväksyjä	nimi, toimintayksikön lääketieteellisestä hoidosta vastaava lääkäri tai muu laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	3
2	LÄÄKEHOIDON TOTEUTTAMINEN JA VAATIVUUSTASO	4
2.1	TOIMINTA-/TYÖYKSIKÖN KUVAUS	4
2.2	LÄÄKEHOIDON VAATIVUUSTASO JA TOTEUTTAMISTAVAT	4
2.3	TOIMINTAYKSIKÖN LÄÄKÄRIPALVELUT	5
3	LÄÄKEHOIDON TURVALLISUUS	6
3.1	TOIMINTAYKSIKÖN LÄÄKEHOITOON LIITTYVIEN RISKIEN TUNNISTAMINEN JA NIIHIN VARAUTUMINEN	6
3.2	TOIMINTAYKSIKÖSSÄ KÄYTETTÄVÄT RISKILÄÄKKEET	6
3.3	PKV -LÄÄKKEET JA HUUMAUSAINEEKSI LUOKITELTAVAT LÄÄKKEET	7
3.4	LÄÄKEHOIDON VAARATAPAHTUMISSA TOIMIMINEN	7
3.5	LÄÄKKEIDEN VÄÄRINKÄYTTÖTILANTEIDEN ENNALTAEHKÄISEMINEN	7
4	HENKILÖSTÖN VASTUUT, VELVOLLISUUDET JA TYÖNJAKO	8
4.1	LÄÄKÄRI TAI HAMMASLÄÄKÄRI	8
4.2	SAIRAANHOITAJA JA SAIRAANHOITAJANA LAILLISTETTU TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖ	8
4.3	RÖNTGENHOITAJA	8
4.4	LÄHIHOITAJA	8
4.5	FARMASEUTTI JA PROVIISORI	9
4.6	SOSIAALI- TAI TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖ, JONKA KOULUTUKSEEN EI OLE SISÄLTYNYT LÄÄKEHOIDON KOULUTUSTA	9
4.7	SUUHYGIENISTI TAI OPTIKKO	9
4.8	SOSIAALI- TAI TERVEYDENHUOLLON OPISKELIJA, JOKA TOIMII SOSIAALI- TAI TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖN SIJAINEN	9
4.9	SOSIAALI- TAI TERVEYDENHUOLLON OPISKELIJA, JOKA SUORITTAO HARJOITTELUJAKSOAAN	9
4.10	MUU LÄÄKEHOITOON KOULUTETTU HENKILÖKUNTA	9
5	OSAAMISEN VARMISTAMINEN, LUPAKÄYTÄNTEET, PEREHDYTYS JA TÄYDENNYSKOULUTUS	11
6	LÄÄKEHOIDON PROSESSI	12
6.1	LÄÄKITYSTURVALLISUUDEN JOHTAMINEN	12
6.2	LÄÄKITYKSEN AJANTASAISUUDEN SELVITTÄMINEN JA LÄÄKEMÄÄRÄYKSEN ANTAMINEN	12
6.3	LÄÄKKEEN HANKKIMINEN JA LÄÄKEVALIKOIMA	12
6.4	LÄÄKKEEN JAKAMINEN, KÄYTTÖKUNTOON SAATTAMINEN JA ANTAMINEN	12
6.5	LÄÄKKEIDEN VAIKUTUSTEN SEURANTA	13
6.6	LÄÄKEHOIDON LOPETTAMINEN	13
6.7	LÄÄKKEIDEN SÄILYTTÄMINEN JA HÄVITTÄMINEN	13
6.8	AKUUTTILÄÄKEVARASTO	13
6.9	ASIAKKAAN/POTILAAN OMAT LÄÄKKEET	13
6.10	ASIAKKAAN/POTILAAN JA LÄHEISEN OHJAUS JA NEUVONTA	13
6.11	YHTEISTYÖ MUIDEN TOIMINTAYKSIKÖJEN KANSSA	14
7	SEURANTA- JA PALAUTEJÄRJESTELMÄT	15
7.1	HAITTA- JA VAARATAPAHTUMIEN SEURANTA	15
7.2	LÄÄKKEIDEN HAITTAVAIKUTUKSISTA ILMOITTAMINEN	15
7.3	LÄÄKINNÄLLISIIN LAITTEISIIN LIITTYVIEN VAARATAPAHTUMIEN ILMOITTAMINEN	15
7.4	ASIAKAS-/POTILASPALAUTEJÄRJESTELMÄ	15
7.5	AUDITOINTI	15

1 Johdanto

- I. Lääkehoitosuunnitelmaan kuvataan konkreettisesti, miten lääkehoitoa omassa toiminta -tai työyksikössä toteutetaan.
- II. Lääkehoitosuunnitelman tulee olla ajan tasalla, jotta lääkehoitoa voidaan toteuttaa turvallisesti.
- III. Tähän mallilomakkeeseen on otsikoiden alle merkitty johdantoa ja apukysymyksiä aiheeseen. Niiden avulla on mahdollista laatia juuri oman yksikön tarpeisiin sovitettu lääkehoitosuunnitelma.
- IV. Selkeyden vuoksi johdanto ja apukysymykset suositellaan poistettaviksi lääkehoitosuunnitelmaa viimeisteltäessä omaan yksikköön soveltuvaksi.
- V. Sellaiset otsikot tai kohdat, jotka eivät koske omaa toiminta- tai työyksikköä, suositellaan myös poistettaviksi. Vastaavasti otsikoita voi tarpeen mukaan lisätä.
- VI. Lääkehoitoa koskevat liitteet (esimerkiksi huumausaineiden kulutusseurantalomake, lääkelupalomake) suositellaan lisättäväksi osaksi lääkehoitosuunnitelmaa.
- VII. Lääkehoitosuunnitelmaan kuvataan myös, miten ja milloin se päivitetään.

2 Lääkehoidon toteuttaminen ja vaatavuustaso

2.1 Toiminta-/työyksikön kuvaus

Kuvaa toiminta-/työyksikön toimintaa niiltä osin, kuin se vaikuttaa lääkehoidon vaatavuustasoon ja toteutukseen. Kuvaa myös, onko lääkehoitosuunnitelma tehty työ- vai toimintayksikkötasolle.

- toimintayksikön toiminnan kuvaus
- kuvaus toimintayksikössä olevista asiakkaista/potilaista ja heidän erityispiirteistään
- kuvaus toimintayksikön henkilöstörakenteesta
- potilas-/asiakaspaikkojen lukumäärä
- tarvittaessa kuvaus toimintayksikön tiloista

Mitä palveluja toimintayksikössä tuotetaan? Esimerkiksi tehostettua palveluasumista, hammaslääkäripalveluita, sairaalatoimintaa tai varhaiskasvatusta

Kenelle palveluja tuotetaan? Esimerkiksi vanhuksille, lapsille, aikuisille, raskaana oleville

Onko toimintayksikön asiakkailla/potilailla jotain erityispiirteitä? Ovatko he esimerkiksi monisairaita, monilääkittyjä, muistisairaita, päihderiippuvaisia?

Mikä on asiakkaiden/potilaiden toimintakyky, ikärakenne, hoidontarve, hoitoisuus, vaihtuvuus?

Kuinka säännöllisesti lääkehoitoa toteutetaan?

Milloin palveluja tuotetaan? Esimerkiksi ympärivuorokautisesti, ajanvarauksella, virka-aikaan?

Kuinka paljon on asiakas/potilaspaikkoja ja millaisia asiakas/potilasmäärät ovat?

2.2 Lääkehoidon vaatavuustaso ja toteuttamistavat

Kuvaa

- toimintayksikössä käytettävien lääkkeiden valikoiman laajuus, annostelutavat ja -reitit
- millaista lääkehoidon osaamista yksikössä vaaditaan
- ne ammattiryhmät, jotka osallistuvat lääkehoidon toteuttamiseen
- miten lääkehoidon toteuttamisen vastuut jakautuvat toimintayksikössä
- kuka toimii toimintayksikön lääketieteellisestä hoidosta vastaavana lääkärinä tai yksikön lääkehoidosta vastaavana laillistettuna terveydenhuollon ammattihenkilönä, mikäli yksikön luonteesta johtuen lääketieteellisestä hoidosta vastaavaa lääkärinä ei ole
- kuka laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö vastaa lääkehoidon toteuttamisesta
- toimintayksikön henkilöstömäärä ja rakenne työvuoroissa yleensä sekä lisäksi lääkehoitoa toteuttavan henkilöstön määrä ja rakenne eri viikonpäivinä ja vuorokaudenaikoina
- miten toimintayksikön henkilöstömitoituksen ja lääkehoitoa toteuttavan henkilöstön riittävyttä arvioidaan ja miten toimitaan, jos henkilöstömäärässä tapahtuu muutoksia (esimerkiksi vuosilomat, äkilliset poissaolot jne.)

Toimintayksikön lääketieteellisestä hoidosta vastaava lääkäri (tai lääkehoidon kokonaisuudesta vastaava laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö) on: **Ammattinimike, nimi ja yhteystiedot**

Lääkehoidon toteuttamisen kokonaisvastuu on: **Ammattinimike, nimi ja yhteystiedot**

2.3 Toimintayksikön lääkäripalvelut

Kuvaa toimintayksikön lääkäripalvelut. Tämä koskee niitä toimintayksiköitä, joissa tarjotaan lääkehoitoa säännöllisesti osana jokapäiväistä toimintaa (esimerkiksi kotihoito, kotisairaala, terveydenhuollon yksiköt, tehostettu palveluasuminen)

- kuinka monta lääkäriä toimintayksikössä toimii
- mitä erikoisaloja lääkärit edustavat
- kenelle lääketieteellinen vastuu on osoitettu tilanteessa, jossa yksikössä ei ole vakituista tai pysyvää lääkäriresurssia
- kuinka usein toimintayksikön lääkäri/lääkärit käyvät toimintayksikössä? Miten lääkäri/lääkärit ovat muulloin tavoitettavissa
- miten lääkäripalvelut on järjestetty silloin, kun toimintayksikön oma lääkäri/lääkärit eivät ole tavoitettavissa
- kuinka päivystävä lääkäri tavoitetaan
- miten toimintayksikön asiakkaan/potilaan on mahdollista tavata lääkäri
- kuinka usein tehdään asiakkaan/potilaan lääkehoidon kokonaisuuden arviointi

3 Lääkehoidon turvallisuus

3.1 Toimintayksikön lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

Kuvaa toimintayksikön lääkehoidon toteutuksen keskeiset riskitekijät

- esimerkiksi lääkkeen anto- ja jakotilanteisiin liittyvät riskit, asiakkaiden/potilaiden ennakoimattomat ja äkilliset lääkitystarpeet, varautuminen mahdollisiin lääkkeiden väärinkäyttötilanteisiin, henkilöstön äkilliset poissaolot, potilassiirrot, laaja lääkevalikoima, monilääkitystä tarvitsevat asiakkaat/potilaat, tietojärjestelmäriskit

Kirjaa taulukkoon omaa toimintayksikköä koskevat riskit ja miten niitä pyritään välttämään.

Riski	Miten varaudutaan
Esimerkiksi: Lääkkeen jakotilanteisiin liittyvät riskit	Esimerkiksi: Rauhoitetaan lääkkeenjakotilanne ympäristön häiriötekijöiltä siten, että lääkkeet annostellaan erillisessä lääkehuoneessa
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

3.2 Toimintayksikössä käytettävät riskilääkkeet

Kuvaa alla olevaan taulukkoon toimintayksikössä käytettävät riskilääkkeet ja mitä riskejä niihin liittyy sekä miten riskeihin on varauduttu ja miten niitä pyritään välttämään. Kuvaa myös eri lääkemuotoihin sekä riskialttiisiin annostelutapoihin liittyvät riskit sekä toimintayksikössä käytettävät samalta näyttävät ja kuulostavat lääkkeet (Look alike, Sound alike eli LASA-lääkkeet)

Riskilääke	Riski	Keinot riskien vähentämiseksi
Esimerkiksi: Insuliini	Esimerkiksi: Yliannostus tai annostelu väärälle potilaalle voi johtaa kuolemaan	Esimerkiksi: Asiakkaan/potilaan tunnistamisen käytännöt, antokirjaukset, insuliinivalmisteen oikeellisuuden ja annostuksen varmistaminen ennen antamista
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

3.3 PKV -lääkkeet ja huumausaineeksi luokiteltavat lääkkeet

Kuvaa PKV-lääkkeiden ja huumausainelääkkeiden turvalliseen säilyttämiseen, käsittelyyn ja käyttöön liittyvät menettelytavat

- kenellä on oikeus käsitellä (ml. annosteleminen ja käyttökuntoon saattaminen/valmisteleminen), missä ja miten säilytetään, kaksoistarkistus- ja avainkäytännöt, kulutuksen seuranta jne.

3.4 Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen

Kuvaa

- ne toimintayksikön yleisimmät tilanteet, joissa on lääkehoidon vaaratapahtuman mahdollisuus ja toimintamallit tilanteissa toimimiseen (ml. välittömät toimenpiteet) ja niiden ennaltaehkäisyyn. Huom! Kohdassa 5 Osaamisen varmistaminen, perehdytys ja täydennyskoulutus kuvataan, miten lääkehoidoa toteuttavat työntekijät perehdytetään näihin toimintamalleihin.
- eri ammattiryhmien vastuut vaaratapahtuman satuttua (esim. esimies, lääkäri)
- vaaratapahtumista oppimisen ja tiedottamisen käytännöt toimintayksikössä

3.5 Lääkkeiden väärinkäyttötilanteiden ennaltaehkäiseminen

Kuvaa, miten lääkkeiden väärinkäyttötilanteita ennaltaehkäistään.

4 Henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Kuvaa lääkehoitoa toimintayksikössä toteuttavat ammattiryhmät ja eri ammattiryhmien lääkehoitoon liittyvät vastuut ja tehtävät, osaamisen varmistaminen sekä lupakäytännöt vaativan lääkehoidon osalta.

Alla olevaan taulukkoon on esimerkein kuvattu niiden terveydenhuollon ammattiryhmien tehtäviä, jotka yleisimmin osallistuvat lääkehoidon toteuttamiseen erilaisissa toimintayksiköissä. **Kirjaa taulukkoon vain ne ammattiryhmät, jotka osallistuvat lääkehoidon prosessiin omassa työyksikössäsi.** Esimerkiksi lääkäri, sairaanhoitaja, lähihoitaja, tilapäisesti terveydenhuollon ammattihenkilön tehtävässä toimiva opiskelija (esim. lääketieteen opiskelija, sairaanhoitajaopiskelija, lähihoitajaopiskelija) jne.

4.1 Lääkäri tai hammaslääkäri	
Vastuu ja tehtävät	Kuvaa, millainen vastuu lääkehoidosta ko. ammattihenkilöllä on ja millaiset lääkehoidon tehtävät kuuluvat hänen toimenkuvaansa. Esim. Vastaa toimintayksikön lääketieteellisestä hoidosta (ml. lääkehoidon kokonaisuus) osallistuu lääkehoitosuunnitelman laatimiseen, hyväksyy lääkehoitosuunnitelman, myöntää lääkehoidon toteuttamisen luvat toimintayksikössä.
Osaaminen	Kuvaa, mitä lääkehoidon osaamista edellytetään, jotta ko. ammattihenkilö kykenee suoriutumaan hänelle määritetyistä vastuista ja tehtävistä sekä kuinka tuo osaaminen varmistetaan.
4.2 Sairaanhoitaja ja sairaanhoitajana laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö	
Vastuu ja tehtävät	Kuvaa, millainen vastuu lääkehoidosta ko. ammattihenkilöllä on ja millaiset lääkehoidon tehtävät kuuluvat hänen toimenkuvaansa.
Osaaminen	Kuvaa, mitä lääkehoidon osaamista edellytetään, jotta ko. ammattihenkilö kykenee suoriutumaan hänelle määritetyistä vastuista ja tehtävistä sekä kuinka tuo osaaminen varmistetaan.
Erillistä lupaa vaativa lääkehoito	Kuvaa, mihin lääkehoidon tehtäviin sairaanhoitaja tarvitsee kirjallisen luvan, kuka sen myöntää ja kuinka kauan lupa on voimassa.
4.3 Röntgenhoitaja	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen/läakelupa	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Erillistä lupaa vaativa lääkehoito	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
4.4 Lähihoitaja	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Osaaminen/lääkelupa	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Erillistä lupaa vaativa lääkehoito	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
4.5 Farmaseutti ja proviisori	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
4.6 Sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka koulutukseen ei ole sisältynyt lääkeshoidon koulutusta	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Erillistä lupaa vaativa lääkehoito	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
4.7 Suuhygienisti tai optikko	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Erillistä lupaa vaativa lääkehoito	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
4.8 Sosiaali- tai terveydenhuollon opiskelija, joka toimii sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön sijaisena	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Esim. tilapäisesti sairaanhoitajan tehtävässä toimiessaan, tulee sairaanhoitajaopiskelijalla olla suoritettuna opinnoistaan hyväksytysti vähintään 140 opintopistettä. Lisäksi hänellä tulee olla hyväksytysti suoritettuna lääkeshoidon opintojaksot ja lääkelaskut...jne.
4.9 Sosiaali- tai terveydenhuollon opiskelija, joka suorittaa harjoittelujaksoaan	
Vastuut ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
4.10 Muu lääkehoitoon koulutettu henkilökunta	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Lupakäytännöt

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

WUOLLOS

5 Osaamisen varmistaminen, lupakäytänteet, perehdytys ja täydennyskoulutus

Kuvaa

- lääkehoitoa toteuttavien ammattihenkilöiden osaamisen varmistamisen prosessi eli miten teoria- ja käytännön osaaminen varmistetaan ja kuinka usein (esim. tentit, näytöt, niiden toistumistiheys). Kuvaa prosessi sekä uuden että pidempään työssä olleen työntekijän näkökulmasta
- kuinka pitkän poissaolon jälkeen osaaminen varmistetaan uudelleen
- vaativan lääkehoidon lupaprosessi: kuka tekee esityksen luvan saamiseksi ja miten, kuka hyväksyy luvan ja miten, kenelle alkuperäinen lupa toimitetaan, kenelle luvan kopio toimitetaan, missä alkuperäinen lupa säilytetään ja kuinka kauan
- lääkehoitoon perehdyttämisen prosessi sisältöineen, ml. perehtyminen lääkehoitosuunnitelmaan ja sen lukukuittaus sekä lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen
- millaista lääkehoidon täydennyskoulutusta toimintayksikössä tarjotaan ja kuinka usein

6 Lääkehoidon prosessi

6.1 Lääkitysturvallisuuden johtaminen

Kuvaa

- esimiesten tehtävät ja vastuut lääkehoitoprosessin johtamisessa
- käytössä olevat lääkitysturvallisuuden laatumittarit ja niiden hyödyntäminen

6.2 Lääkityksen ajantasaisuuden selvittäminen ja lääkemääräyksen antaminen

Kuvaa

- miten asiakkaan/potilaan lääkityksen ajantasaisuus selvitetään ja dokumentoidaan
- lääkkeen määräämiseen liittyvät käytännöt ja lääkemääräyksiä antavien terveydenhuollon ammattihenkilöiden vastuut

6.3 Lääkkeen hankkiminen ja lääkevalikoima

Kuvaa

- miten ja mistä lääkkeet hankitaan toimintayksikköön
- miten hankitaan sellaiset lääkkeet, joita tarvitaan sairaala-apteekin/lääkekeskuksen tai avoapteekin aukioloajan ulkopuolella
- kenellä yksikössä on oikeus tehdä lääketilaus
- menettelytavat lääketilauksista, jotka vaativat lääkärin vahvistuksen (tilattaessa lääkkeitä sairaala-apteekista tai lääkekeskuksesta)
- peruslääkevalikoimaan liittyvät käytännöt ja se, mistä tieto peruslääkevalikoimaan kuuluvista lääkevalmisteista on saatavilla
- yksikön lääkevalikoimaan ja sen ylläpitoon liittyvät käytännöt ja vastuut

6.4 Lääkkeen jakaminen, käyttökuntoon saattaminen ja antaminen

Kuvaa

- kuka huolehtii lääkkeiden jakamisesta ja käyttökuntoon saattamisesta
- missä lääkkeiden jakaminen ja käyttökuntoon saattaminen tapahtuu
- lääkkeiden jakamiseen ja käyttökuntoon saattamiseen liittyvät käytännöt (esim. dosettien, lääkekuppien tai annospussien käyttö, milloin lääkkeet jaetaan)
- miten jaetut lääkkeet merkitään
- miten kaksoistarkastus suoritetaan, myös poikkeustilanteissa
- ne menetelmät, joilla varmistetaan asiakkaan/potilaan tunnistaminen lääkkeitä annettaessa
- lääkkeen antamiseen liittyvät käytännöt ja vastuut (esim. onko käytössä yleisiä lääkkeenantoaikoja, kuka saa antaa valmiiksi jaettuja lääkkeitä asiakkaalle/potilaalle)
- miten lääkkeenantotilanteessa varmistetaan, että kyseessä on oikea lääke, oikealle asiakkaalle/potilaalle, oikea antoreitti ja oikea ajankohta
- toimintayksikön rokottamiskäytännöt
- lääkehoidon dokumentointiin liittyvät käytännöt (esim. käytössä oleva potilastietojärjestelmä)
- miten lääkemääräys kirjataan ja kuka saa kirjata lääkemääräyksen
- missä tulostettu lääkityslista säilytetään ja miten sen ajantasaisuus varmistetaan

- miten lääkkeen antaminen kirjataan (ml. rokottaminen)

6.5 Lääkkeiden vaikutusten seuranta

Kuvaa lääkkeiden vaikutusten seurannan käytännöt, vastuut ja dokumentointi.

6.6 Lääkehoidon lopettaminen

Kuvaa, miten toimitaan lääkehoitoa lopetettaessa.

6.7 Lääkkeiden säilyttäminen ja hävittäminen

Kuvaa

- lääkkeiden säilyttäminen toimintayksikössä, ml. lukitusmenettelyt ja kulunvalvonta
- miten huolehditaan valolle, lämmölle, kosteudelle tai epäpuhtauksille herkkien lääkeaineiden, kuten injektioiden ja infuusioiden, säilyttämisestä
- miten lääkkeet säilytetään toimintayksikössä niin, että ne ovat turvallisesti ja oikein säilytetty (ml. poistoon menevät lääkkeet/lääkejäte)
- miten toimintayksikössä seurataan lääkkeiden käyttökelpoisuutta, mukaan lukien säilytyslämpötilan seuranta ja ohjeistus menettelyistä, jos säilytyslämpötiloissa havaitaan poikkeamia
- miten asiakkaan/potilaan omia lääkkeitä säilytetään toimintayksikössä
- miten toimintayksikön tai toimintayksikössä asuvan asiakkaan/potilaan tarpeettomat tai vanhentuneet lääkkeet tai vainajalta jääneet lääkkeet hävitetään

6.8 Akuuttilääkevarasto

Kuvaa

- akuuttilääkevaraston käyttötarkoitus ja keskeinen siihen liittyvä ohjeistus (lääkäripalvelut, lääkkeen määräämisen käytännöt)
- akuuttilääkevaraston lääkkeiden käyttöön liittyvät toimintakäytännöt (vastuut, tilaus, kirjanpito, seuranta jne.)
- mitä lääkevalmisteita akuuttilääkevarastossa säilytetään
- kuka on akuuttilääkevarastosta ja sen ajantasaisuudesta vastaava laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö

6.9 Asiakkaan/potilaan omat lääkkeet

Kuvaa

- miten asiakkaan/potilaan omat lääkkeet säilytetään
- miten asiakkaan/potilaan omat lääkkeet hankitaan
- missä tilanteissa laitoshoidon aikana voidaan käyttää asiakkaan/potilaan omia lääkkeitä

6.10 Asiakkaan/potilaan ja läheisen ohjaus ja neuvonta

Kuvaa, miten asiakkaan/potilaan ja hänen läheisensä ohjaus ja neuvonta on järjestetty

- kuka ensisijaisesti ohjaa ja neuvoo asiakkaita/potilaita ja läheisiä (esim. sairaanhoitaja, osastofarmaseutti)
- missä tilanteissa neuvontaa ja ohjausta annetaan (esim. uuden lääkehoidon aloitus, lääkehoidon arvioinnin yhteydessä jne.)
- mitkä lääketiedon lähteet ja -tietokannat ovat toimintayksikössä käytettävissä
- miten asiakkaan/potilaiden osallisuutta tuetaan ja hänen kokemuksiaan lääkehoidon vaikutuksista selvitetään

6.11 Yhteistyö muiden toimintayksikköjen kanssa

Kuvaa, kuinka varmistetaan ajantasaisen lääkitystietojen siirtyminen asiakkaan/potilaan siirtyessä yksiköstä toiseen.

7 Seuranta- ja palautejärjestelmät

7.1 Haitta- ja vaaratapahtumien seuranta

Kuvaa

- miten toimintayksikössä ilmoitetaan vaaratapahtumista (esim. Haipro)
- vaaratapahtumailmoitusten käsittely
- toiminta, kun kyseessä on vakava vaaratapahtuma
- toiminnan kehittäminen vaaratapahtumailmoitusten pohjalta

7.2 Lääkkeiden haittavaikutuksista ilmoittaminen

Kuvaa lääkkeiden haittavaikutuksiin liittyvät ilmoituskäytännöt ja vastuut.

7.3 Lääkinnällisiin laitteisiin liittyvien vaaratapahtumien ilmoittaminen

Kuvaa terveydenhuollon laitteisiin ja tarvikkeisiin liittyvien vaaratapahtumien ilmoituskäytännöt ja vastuut.

7.4 Asiakas-/potilaspalautejärjestelmä

Kuvaa, miten potilailla/asiakkailla on mahdollisuus antaa palautetta ja raportoida vaaratapahtumista.

7.5 Auditointi

Kuvaa, miten lääkitysturvallisuuden auditointi toteutetaan ja miten auditointien tuloksia hyödynnetään lääkitysturvallisuuden kehittämisessä.